

SÁMSONHÁZA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017. december

Völgyzugoly Műhely Kft.

TARTALOM

1. BEVEZETŐ	4
2. SÁMSONHÁZA BEMUTATÁSA	6
3. ÖRÖKSÉGÜNK	10
4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA	15
 Lakóterületek	16
 Egyedi használatú területek	17
 Pincesor	18
 Gazdasági területek	19
 Egyéb, beépítésre nem szánt területek (zöldterület, erdő, mezőgazdasági terület)	20
5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ - ÁLTALÁNOS ELVEK	
Építészeti minőség	22
Utcák, közterületek	23
Cégérek, reklámhordozók	25
Kerítések	26
Kertek	28
6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK	
 Lakóterületek	31
 Egyedi használatú területek	37
 Pincesor	38
 Gazdasági területek	39
 Egyéb, beépítésre nem szánt területek (zöldterület, erdő, mezőgazdasági terület)	40
7. KÖVETENDŐ PÉLDÁK	41
8. KÉPJEGYZÉK	51
9. IRODALOMJEGYZÉK	53

I. BEVEZETŐ

Mi az, amitől hívogató egy település?

Miben rejlik a kellemes lakókörnyezet titka?

Mitől vonzó egy utca, míg a másik nem?

Miért mondjuk egy házról, hogy szép?

A sajátos településkarakter, a megőrzött történetiség egyre jobban felértékelődő adottsága a településeknek. Az egyedi, harmonikus arculat kedvezően befolyásolja a község és térségének megítélését, közvetve erősíti annak gazdasági pozícióit, javítja a lakosság életminőségét. Sámsonháza természettel való harmóniája évszázados múltra tekint vissza, egyedi hangulatát ez a viszony is nagyban meghatározza. A sajátos településkarakter, a helyi identitás épített és természeti elemeinek megőrzése kiemelt fontosságú a helyben élő, lakóhelyüket szerető és az újonnan beköltöző családok otthon-érzetének megerősítése érdekében.

A település arculatához, településképebe illeszkedő új épületek megjelenése a lakosoknak és Sámsonházának is egyaránt érdeke. A rendezett, szép lakókörnyezet mellett, hogy a települési identitástudatot, a közösség aktivitását, összetartását erősíti, az ingatlanok értékét is növeli.

I. BEVEZETŐ

A kézikönyv célja

Jelen kézikönyv Sámsonháza bemutatásával és szépségeinek ismertetésével tárja fel az épített és természeti környezet értékeit. Célja, hogy Sámsonháza jelenkori és jövőbeni lakosságának felhívja a figyelmét a meglévő településkép szépségeire, hogy olyan házat tudjon építeni, meglévőt felújítani, átalakítani, hogy a község természetközeli arculta hosszú távon is megmaradhasson. A kézikönyv szemléletformáló jellegű dokumentum, mely a környezetünkben található apró szépségeket foglalja csokorba, egyúttal felhívja a figyelmet az értékek általános jelenlétére a településen.

Fontos, hogy gyarapítsuk értékeinket, illeszkedjünk a településkép, településkarakter kialakult rendszeréhez. Mindezt úgy tegyük, hogy a saját egyéniségünket tükrözzük az építési szándékkal, a megvalósítással kapcsolatos részletekkel; az épület egésze a környezeti arculathoz illeszkedő legyen, de élhető megoldást biztosítson a településnek és a tulajdonosnak egyaránt.

A kézikönyvben található ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, csupán az értékekre irányuló figyelemfelkeltésnek, a község karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatásának.

Jelen kézikönyv „nyílt”, továbbá bővíthető, ahogy a sámsonházi élet is folyamatos. Ha egy új, szép épület létesül, vagy újabb arculati jellemzők alakulnak az idő elteltével, az ajánlások és a bemutatott példák bővíthetők, akár cserélhetők.

2. SÁMSONHÁZA BEMUTATÁSA

Kétbeltelkes település

Sámsönháza Nógrád megyében, a Kis-Zagyva völgyében helyezkedik el, 20 km-re a megyeszékhelytől.

A 18. században a környéken nem jellemző, kétbeltelkes településformát alakítottak ki. A gazdasági, állattartáshoz kapcsolódó épületeket - szálláskert, vagy akóskert - a patakhoz közel helyezték el, a lakóépületektől elkülönülten. Az akóskertben teleltették az állatokat, és itt tartották a gazdasági eszközöket. A lakóházakat leginkább a nők, gyerekek, öregek használták, míg a férfiak a nap nagy részét a szálláskertben töltötték, gyakran aludni is oda jártak.

Ez településforma a 20. századra teljesen átalakult, a szálláskertek lakóhellyé váltak, és a lakóházak közé is gazdasági épületek kerültek. Mára a falukép egységessé vált, a két korábbi településrészre csak a térbeli elkülönülésük emlékeztet.

2. SÁMSONHÁZA BEMUTATÁSA

Szlovák hagyományörzés

Sámsonházára a 18. század elején szlovák evangélikus családok telepedtek le, munkát és jobb megélhetést keresve.

A falu lakosságának nagy része ma is szlovák nemzetiségű, evangélikus vallású.

A szlovák hagyományok őrzését az itt lakók fontos feladatuknak tartják. Szlovák Kisebbségi Önkormányzat, hagyományörző táncscsoport, népdalkör és szlovák konyhamúzeum működik a faluban.

A ma itt élő közösségre másodlagos szlovák nemzetiségi identitástudat jellemző. Identitásukat elsődlegesen nem a szlovák nyelv használata, hanem a tárgyi emlékek és kulturális értékek ápolása hordozza.

2. SÁMSONHÁZA BEMUTATÁSA

Zarándok -és turistautak

Sámsönháza a Mátra és a Cserhát hegységek találkozásánál fekszik, az Országos Kéktúra, a Mária Út, és a Gyöngyök Útja által érintetten.

Turisták és zarándokok kedvelt helye, a szinte érintetlen és változatos természeti környezet kiváló lehetőséget kínál természetjárásra és lelki elmélyülésre, feltöltődésre is.

2. SÁMSONHÁZA BEMUTATÁSA

Természeti értékek

Sámsonháza a Kelet-Cserhát Tájvédelmi körzet része. Természeti kincsei révén egyedülálló a környezetében, melyek növelik a falu értékét, turisztikai lehetőségeit.

A kőfejtő, a különleges növényfajok, a Cserhát-hegység történetét bemutató tanösvény, és a falu határában felcsobogó melegvízű forrás mind olyan látni-való és megőrzendő érték, mely pozitív, természetközeli képet közvetít Sámsonházáról az ide látogatók felé.

3. ÖRÖKSÉGÜNK

Evangélikus templom

Sámsonháza temploma a falu legmagasabb pontján áll, jelezvén a szakrális funkció kiemelt szerepét. Az evangélikus vallást a betelepülő szlovákság hozta magával, mely máig megmaradt.

A község ma látható temploma 19. századi, melyet a korábbi, 18. századi templom helyére építettek, mikor az egy tűzvész áldozata lett.

A harangtoronnyal ellátott templom és természetközeli kertje igényes, rendben tartott, az aktív, élő gyülekezet gondosságát tükrözi.

3. ÖRÖKSÉGÜNK

Hagyományos építészeti értékek

Sámsonházán találkozhatunk hagyományos palóc és szlovák népi építészeti hagyományokat egyesítő lakóházakkal. Ezek jellemzői a hosszúházas tömegforma, az udvar vagy utca felé néző tornác, az egyszerű nyeregtető, homlokzati vízvetővel kiegészítve. Ezen házak építőanyagai természetes anyagok, falazatuk általában vályogtéglából, vagy kőből, tetőszerkezetük, nyílászáróik, tornácoszlopaik fából, tetőzetük cserépfedéssel készült.

Egy-egy ilyen ház, a hagyományos építészeti jegyeit megőrizve, felújítva, díszlehet a településnek, egyben erősítheti a helyiekben a közös történelmi múlt-ra, emlékekre épülő identitástudatot.

3. ÖRÖKSÉGÜNK

Emlékpark

Sámsonháza központjában található a falu I. világháborús hősi halottainak tiszteletére állított emlékmű, és egy Kossuth-szobor.

Kossuth Lajosnak közvetlen kapcsolata volt a településsel, egyházfelügyelői tisztséget vállalt száműzetése alatt, de nemzeti nézetei is okot adhattak a szlovák közönségnek a tiszteletadásra:

„Egység, egyetértés, testvériség magyar, szláv és román között! Ime, ez az én legforróbb vágyam, legőszintébb tanácsom! Ime egy mosolygó jövő valamennyiök számára.”

3. ÖRÖKSÉGÜNK

Mária-kert

A Mária-kertek a Mária Út vonalán létrehozott pihenőterek, melyek elsősorban a zarándokcsoportok számára kínálnak pihenő-és imahelyszínt, közösségi teret.

Sámsonházán a falu központjában igényesen kialakított park szép színfolt a lakóházak között, és közösségi terei nemcsak a zarándokok, hanem a sámsonháziak számára is helyet adnak a közösségi élet eseményeinek.

3. ÖRÖKSÉGÜNK

Fejérkö vára

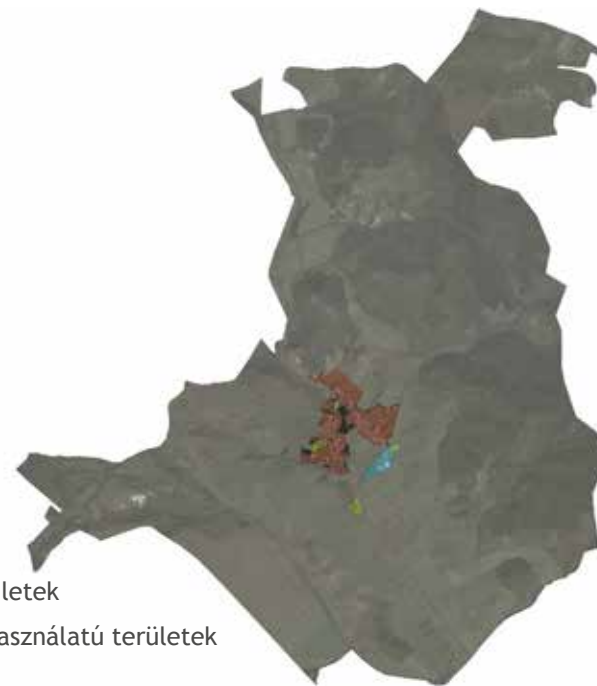
Fejérkö vára Sámsonházától északra, egy hegycsúcsra épült, szabálytalan alaprajzú vár. Nevét a környéken ritka, hófehér kőről kapta. Feltehetőleg a 14. század elején épült, egy korábbi fa cölöpös szerkezetű erődítés helyén.

A romterület ma is látogatható, az épület külső részén még megfigyelhető a kör alaprajzú ciszterna, és egy magasan álló falszakasz, mely korábban a lakószárny részét képezhette.

A vár maradványai körül több régészeti feltárás is történt, de egy részleges rekonstrukcióhoz még további kutatások lennének szükségesek.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRSZÉK

- Lakóterületek
- Egyedi használatú területek
- Pincesor
- Gazdasági területek
- Egyéb, beépítésre nem szánt területek

Sámsonházán - az arculati jellemzők tekintetében - öt eltérő karakterű településrész különböztethető meg. Az eltérő karaktert hordozó területek lehatárolásában elsősorban a különböző területhasználatból adódó eltérő megjelenés játszik közre.

A beépített és beépíthető területek csaknem egésze lakóterület. A közparkok, a templomkert, a temető és a futballpálya egyedi használatú területek, sajátos elemekkel, nagy zöldfelületekkel. A Kossuth út menti pincesor is sajátos karaktert képvisel. A lakóterületek szélén egy nagyobb gazdasági terület található, ahol a megjelenést elsősorban a funkcionalitás határozza meg. A település egyéb, beépítésre nem szánt területein erdőségek, szántók, és gyepterületek váltakozása jellemző.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRSZÉK

● Lakóterületek

Sámsonháza lakóterületeinek legjellemzőbb háztípusai a földszintes, sátor- vagy manzárdtetős négyzetes alaprajzú épületek, a nyeregtetős népi hosszúházak, és az L alakú tornácos házak. A változatos tömeg- és tetőformák mégis egységes, nyugodt településképet alkotnak.

A lakóterületek közös jellemzője, hogy az épületek többségében oldalhatáron álló telepítéssel, magastetővel épültek, az utca felé előkeretet tartanak, s nem jellemző kétszintesnél magasabb épület.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRSZÉK

Egyedi használatú területek ●

Az egyedi használatú területek a speciális funkciókat hordozzák, így megjelenésükben, kialakításukban is a környezetüktől eltérő területekként jelennek meg a településen. A temető, a sportpálya területe, a templomkert, a Mária-park, az emlékpark mind sajátos megjelenésű. Ezeken a területeken az eltérő speciális területfunkciók okán egységes jellemzők nem állapíthatók meg, azonban az megállapítható, hogy a gondos építészeti megformálással, minőségi munkával kialakított építészeti elemek nem csak az egyedi használatú területek, hanem a teljes település rendezett, kedvező képét segítik elő.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

● Pincesor

A „Dolinkai” pincesor a falubeli borászati kultúra emlékének őrzője. A Kossuth utcai pincék barlangszerű bejáratait mára sok helyen visszafoglalta természet.

Az egységes kialakítású és anyaghasználatú építmények jól illeszkednek a településképbe, megőrzésük és gondozásuk fontos feladat építészeti örökségünk megóvása céljából.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

Gazdasági területek ●

A gazdasági területeken az épületek alakító tényezői legfőképpen a költséghatékonyság és a technológiai kívánalmak, így az építészeti minőség gyakran háttérbe szorul. A raktáracsarnokok, telephelyek és egyéb gazdasági épületek kialakításánál azonban, ha azok színvilága a településen jellemző természeteshez idomul, az jelentős településképi előnyökkel jár.

Sámsonháza gazdasági területén több kereskedelmi, mezőgazdasági telephely is megtalálható, a csarnoképületeket jellemzően raktározásra használják.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

● Egyéb, beépítésre nem szánt területek

Sámsonháza települési arculatának az épített elemeken túl meghatározó eleme a természeti környezet, a nyugodt tájkép, a változatos növény- és állatvilág, amely elsősorban a beépítésre nem szánt területeken érhető nyomon.

A települést övező dombokon elterülő erdő jellemző a nógrádi tájra. Az erdőterületek a táj szerves részei, fenntartásuk ökológiai, klímavédelmi, de erdőgazdálkodási, turisztikai szempontból is fontos.

Az erdőterületeket helyenként szántók és gyepterületek váltják fel, ezzel is tagolva a változatos természeti tájat.

Sámsonháza számos természeti értékkel rendelkezik, területét érinti a Kélet-Cserhát tájvédelmi körzet területe, emellett fokozttan védett természeti terület is található a községben. A falut Natura 2000, országos ökológiai hálózat és tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek is érintik. A belterülettől északra ex-lege védett földvár található, emellett a külterületen található a község jelentős természeti kincsét adó kőfejtő és a melegvízű forrás is.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRSZÉK

Egyéb, beépítésre nem szánt területek ●

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ - ÁLTALÁNOS ELVEK

Sámsönháza változatos, mégis egységes építészeti környezete megőrzendő érték. Az egyes, karakterükben kissé eltérő településrészeket sok szempontból azonos arculati elemek jellemzik. Számos olyan javaslat adható, amely a település egészére érvényesíthető, éppen ezért általános szintű javaslatokat is megfogalmaz a kézikönyv, melyet minden Sámsónházán építkezőnek javasolt figyelembe venni.

Építészeti minőség

- Őrizzük meg értékeinket! Ismerjük meg választott lakóhelyünk értékeit és ahhoz igazodva alakítsuk új házunkat! Ha régi házat vásárolunk, fontoljuk meg, milyen módon lehet megőrizni annak értékeit!
- Használjunk minőségi építőanyagokat! Kerüljük a természetes építőanyagokat imitáló „mű”anyagokat, burkolatokat. Részesítsük előnyben a településen hagyományosan használt építőanyagokat!
- Fontos a jó építész alkalmazása, aki a saját igényeinket figyelembe véve a környezethez illeszkedő házat tervez! Ismerjük meg a környék jó házait és tervezőit!
- Az építkezés során a mértéktartás és az igényesség domináljon! Törekedjünk egyszerű, tiszta formák alkalmazására! Kerüljük a túlbonyolított tömegeket, szerkezeteket!

Ismerjük meg a környék jó házait!
Őrizzük meglévő értékeinket!

Törekedjünk egyszerű, tiszta formák alkalmazására!

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ - ÁLTALÁNOS ELVEK

Utcák, közterületek

A kedvező településkép egyik feltétele, hogy közterületeink rendezettek legyenek.

Sámsonháza közterületei a lakosság gondosságát, lakókörnyezetre való igényességét tükrözik. Az utcák jellemzően ugyanúgy gondozottak, mint az előkertek: füvesítettek, virágokkal díszítettek.

Kerítésünk és a közút közötti utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között. Az egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy e felületek kapcsolatot teremtsenek az előkertekkel, és egymáshoz is illeszkedve, egységes sávot képezzenek.

Tartsuk meg a gondosságot, ápoljuk a házunk előtti közterületeket!

Fásítsuk közterületeinket!

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ - ÁLTALÁNOS ELVEK

Sámsönházán a falusias jellegű, fából készült utcabútorok jellemzőek. A községben a tájékozódást segítő táblák, a kőfejtő információs táblái, a padok, a Mária-kert szobrai és pinehői mind natúr fából készültek, hasonló stílusúak, mely egységességet sugall.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ - ÁLTALÁNOS ELVEK

Cégek, reklámhordozók

Fontos, hogy a kihelyezett tájékoztató táblák vállalkozásunk arculatát tükrözzék és informatívak legyenek. Sámsonházán a cégek és reklámhordozók:

- Anyagban és színben az épülethez illeszkedjenek,
- Legyenek egyediek és kreatívak,
- Nem világító, hanem megvilágított kivitelben készüljenek,
- Arculatuk a reklámozott tevékenységre utaló, ahhoz igazodó legyen.

A községben jelenleg nagyon kevés reklámhordozó, cégér található, hiszen a településen működő vállalkozások és szakemberek mindenki által jól ismertek. Ezért a bemutatott példák között szerepelnek más településről származó képek is.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ - ÁLTALÁNOS ELVEK

Kerítések

A építészeti arculatot az épületek mellett a kerítések is nagyban formálják, különösen azokon a településrészeken, ahol a házak előkerttel épültek.

Sámsönházán jellemzőek a kő kerítéslábazatok, fa, vagy kovácsolt vas, áttört felső résszel.

- Kerüljük az áttört kerítések utólagos letakarását nádfonattal vagy műanyag hálóval, telepítsünk e célra növényzetet!
- Csak szakaszosan építsünk teljesen tömör kerítésrészeket!
- Részesítsük előnyben a természetes és minőségi anyagokat! A tömör részek, lábazatok, kerítésoszlopok javasolt anyaga terméskő, az áttört részek pedig fából, vagy kovácsolt vasból készüljenek!
- Ne építsünk a szükségesnél magasabb kerítést!

Használjunk természetes anyagokat!

Kerüljük a teljesen tömör kerítések alkalmazását!

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ - ÁLTALÁNOS ELVEK

A teljesen tömör kerítések alkalmazása helyett jó megoldás, ha a kerítés mögé sűrű növényzetet telepítünk, így a kerítés biztonságos érzetet kelt, és a kert intimitása is megmarad.

Áttört,
növényzettel kombinált
kerítéseket
telepítsünk!

Sámsonházán hagyománya van a tömör, kőből rakott kerítéseknek. Ezek a kerítések a falu megőrzendő építészeti értékei. Zártságukat áttört kapuszárnyak törik meg.

A zárt, kőből
rakott kerítéseket
őrizzük meg!

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ - ÁLTALÁNOS ELVEK

Kertek

Kertünk teremti meg a kapcsolatot a természettel; a pihenés, kikapcsolódás színtere. Kertünk a növények növekedésével és visszahúzódásával minden év-szakban más képet mutat. A növényfajok telepítése során azok igényeit, tűrőképességét és növekedési ütemüket is fontos szem előtt tartani.

- Kertünk növényzetének kiválasztásakor a hagyományos, őshonos fajok elő-terbe helyezése javasolt.
- Bátran alakítsunk ki haszonkerti területrészt, a történetileg kialakult zöldség-és gyümölcsfajokat alkalmazva.
- A burkolt felületek arányát igyekezzünk minél kisebb területre csökkenteni!
- A gyepszint mellett azonos súllyal jelenjen meg a fa és cserjeszint!

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ - ÁLTALÁNOS ELVEK

Kerüljük az özön-
növényeket!

A burkolt felületek
arányát igyekez-
zük minél kisebbre
csökkenteni!

Ismerjük meg
a környék jó
példával előljáró
kertjeit!

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ - ÁLTALÁNOS ELVEK

Bátran alakítsunk ki haszonkerti területrészt, a történetileg kialakult zöldség- és gyümölcsfajokat alkalmazva!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Lakóterületek ●

Telepítés

Sámsönháza lakóterületein az oldalhatáron álló beépítés jellemző, közel azonos méretű előkerttel. Új ház építésekor törekedjünk a meglévő rendszer megtartására.

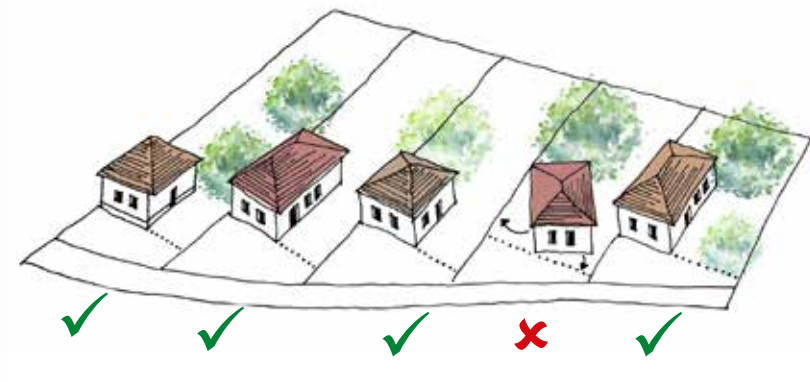
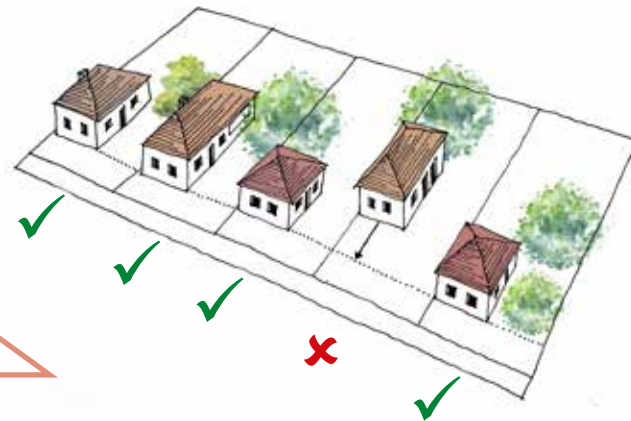
- Az épületek telepítése az elő- és oldalkert vonalához igazodó legyen!

A házak telepítése jellemzően a telekhatárhoz igazodik, ezért az épülettömeg gyakran merőlegestől eltérő szöget zár be az úttal.

- Igazodjunk a környezetünkben kialakult telepítési irányokhoz!

Az épületek a környező állapothoz igazodva kerüljenek elhelyezésre!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Lakóterületek

Magasság

Az épületek magassága utcaszakaszonként változik, de a legjellemzőbbek a földszintes, tetőtérbeépítés nélküli, illetve az egyemeletes, vagy tetőtérbeépítéses házak.

- Ne építsünk a környezetétől jelentősen eltérő magasságú épületet!
- Földszintes, legfeljebb tetőtér beépítéses családi házat építsük!

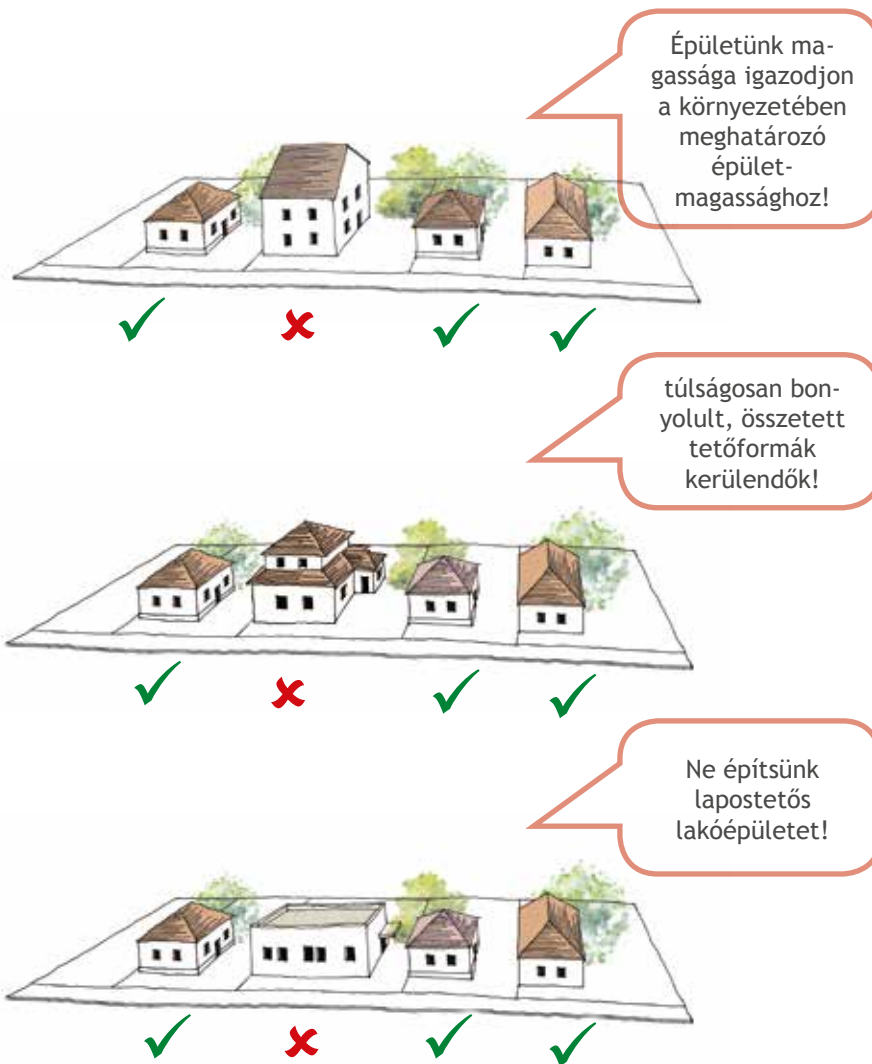
Tetőforma, tetőhajlásszög

A lakóterületeken az épületek tetőformája, és magassága is utcaszakaszonként változik. A földszintes, tetőtérbeépítés nélküli családi házak sátoztetők, vagy manzárdtetők, míg az egyemeletes, és/vagy tetőtérbeépítéses épületek tetőzete egyszerű nyeregtető, mely az utcára merőleges, vagy azzal párhuzamos.

- A túlságosan bonyolult, összetett tetőformák nem jellemzők, és kerülendők!

Az épületek tetőhajlásszöge egységes, minden esetben $35-45^\circ$.

- Ne építsünk ettől eltérő hajlásszögű épületeket, különösen a lapostetős kialakítást kerüljük!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Lakóterületek ●

Nyílászárók

A nyílászárók igényes kialakítása döntő befolyással van házunk megjelenésére. Fontosak a jó arányok, az igényes anyaghasználat és az árnyékolás esztétikus megoldása.

A lakóterület hagyományos lakóházain a legjellemzőbb ablaktípus a 2-3 arányú, T osztatú faablak. Ezek igényes részletmegoldásaik miatt megőrzendő értékek, törekedjünk csere helyett korszerűsítésükre.

Új ház építésénél, a nyílászárók kiválasztásakor is legyen ez az egyszerű formájú ablaktípus a kiindulópont.

- Kerüljük a nagyméretű, osztás nélküli ablakok használatát!
- A külső tokos redőnyök helyett alkalmazzunk zsalugátert árnyékolóként!
- Részesítsük előnyben a természetes anyaghasználatot - építsünk be fa nyílászárókat!

Törekedjünk egyszerű formájú, természetes anyagú nyílászárók alkalmazására!

Régi épület felújítása során őrizzük meg a nyílászárók eredeti arányrendszerét, anyagát!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● Lakóterületek

Szín- és anyaghasználat

Sámsonházán a természetes színvilág és anyaghasználat jellemző. Az épületek nagy része kőből épült, mely a házak oldalhatáron álló falán gyakran vakolatlanul mutatkozik meg. Ezek a változatosan rakott köfelületek jól harmonizálnak a kert és az utca növényzetével, a település természetközeli jellegét erősítik.

A házak utca és udvar felé néző homlokzatai általában vakoltak, színvilágukban a föld természetes színei dominálnak.

A tetőhéjalás anyaga jellemzően égetett cserép.

- Törekedjünk a természetes anyaghasználatra!
- A homlokzatokon föld természetes színei domináljanak!
- A homlokzat és a lábazat színe harmonizáljon egymással!
- Visszafogott homlokzatzsínítések alkalmazunk!
- Kerüljük a csempe jellegű burkolatokat, akkor se alkalmazzuk, ha azok természetes kő anyagúak!
- Műanyag hullámlemez, alumínium trapézlemez, mesterséges pala, bitumenes zsindely, hullámpala, fémlap fedés alkalmazása a melléképületeken is kerülendő!

A homlokzatokon
a föld
természetes színei
domináljanak!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Lakóterületek ●

Részletek

Az lakóterületeken az épületek egyszerűségét finom részletek egészítik ki, melyek az épületek sajátos elemeivé válnak. A hasonló épületek, ha igényes részletekkel rendelkeznek, máris teljesen egyedivé válnak, úgy, hogy a karakterhez igazodnak. Különleges épületrészleteket nagyon sok féleképpen lehet létrehozni, többek között anyaghasználattal (pl. a téglá egyedi rakási módjával), anyagok találkozásával (pl. ereszkialakításnál) és homlokzati díszítéssel.

- A hagyományos építészeti elemeket őrizzük meg, illetve törekedjünk ezek akár újszerű alkalmazására!
- Őrizzük meg a meglévő tornácos kialakítást! A tornác kialakítása fontos szerepet tölt be az arra nyíló szobák megfelelő árnyékolásában, az épület természetes hőháztartásának szabályozásában. Bátran alkalmazzuk új épület esetében a tornácot, annak újszerű építészeti megfogalmazását
- Őrizzük meg a régi házak egyedi részleteit!
- Új házaknál az egyediséget a mai kornak megfelelő, igényes anyaghasználattal és részletekkel teremtsük meg!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● Lakóterületek

A hagyományos
építészeti elemeket
őrizzük meg!

Törekedjünk
finoman megmunkált
részletek
létrehozására!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Egyedi használatú területek ●

A különleges funkcióknak helyet adó területeken is vegyük figyelembe a település nyugodt, békés hangulatát, az új épületek igazodjanak a helyi építészeti arculathoz.

- Természetes anyagokat használjunk!
- Igyekezzünk megőrizni a nagy zöldfelületi arányt!
- Ne szennyezzük környezetünket!

Természetes anyagokat használjunk!

Bátran alkalmazzunk egyedi építészeti megjelenést!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Pincesor

Anyaghasználat

A Kossuth utcai pincesor építészeti értéke anyaghasználatában, és egyszerű formavilágában rejlik. A vakolatlan kőfalak természetességet sugároznak.

- Ne vakoljuk le a természetes kő falazatokat!
- A régi, fa anyagú nyílászárókat őrizzük meg, újítsuk fel! Csere esetén egyszerű kialakítású, fa ajtót építsünk be!
- A kőfalazat javításához, pótlásához terméskövet és természetes anyagú habarcsot használjunk!

A pincék felújításához
használjunk
természetes
anyagokat!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

Gazdasági területek ●

Szín-és anyaghasználat

A színvilág igen változatos lehet a gazdasági területeken, de a természettől erősen elütő színeket mellőzzük a nagy felületeken!

Figyelemfelkeltés céljából egy-egy élénkebb szín alkalmazása indokolt lehet kiegészítő elemként.

Tető

A régi mezőgazdasági épületeknél a nyereg-tető a meghatározó.

Új létesítmények esetében javasolt az egyszerű, enyhe dőlésű nyeregtetők kialakítása.

A növényzet segíti a nagyobb tömegű épületek környezetbe illesztését!

Enyhe dőlésű nyeregtetőt alkalmazzunk!

Törekedjünk minőségi anyagok használatára!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

● Egyéb, beépítésre nem szánt területek

A beépítésre nem szánt területeken elsősorban a mezőgazdasági művelés, a környező erdőségek és a természetvédelmi tényezők játszanak szerepet.

A külterületen a tájkarakter megőrzése (kilátás, rálátás) és a látványvédelem kiemelt fontosságú, ezért építkezés esetén az épület, építmény tervezése gondos odafigyelést, mérlegelést igényel.

Sámsonháza külterületeinek természeti értékei látogatókat vonzanak, ami szükségessé teszi pihenőhelyek, információs felületek elhelyezését a tájban.

- A tervezés során kiemelten foglalkozunk az épületek, építmények tájba illesztésével!
- Törekedjünk a minőségi, természetes anyaghasználatra, és az át gondolt építészeti részletekre!
- Ne szennyezzük környezetünket!

Kiemeleten foglalkozunk az épület tájba illesztésével!

7. KÖVETEDŐ PÉLDÁK

*Felújított lakóház
a Rákóczi úton*

Sámsonháza fő utcáján áll ez a felújított lakóház. A hosszúházas épülettömeget L alakban bővítették, a tetőteret beépítették. A ház az utcafront felé megőrizte hagyományos kialakítását - a fa oszlopos tornácot, a fa deszka oromzatot, a cserépfedésű vízvetőt és a fa nyílászárókat.

A tetőtérbeépítés miatt szükséges új nyílászárók az udvar felé néznek, így a tetősíkból kinyúló kisebb nyeregtetők nem zavarják az utcaképet.

7. KÖVETEDŐ PÉLDÁK

Rejtőzködő népi lakóház, Sámsonháza

A sámsonházi népi lakóházak megőrzésének, felújításának másik szép példája a Kossuth utcáról felefelé kanyarodva, a domboldalon, fák között található.

Az épületet minimális beavatkozással, az eredeti szerkezeteket és anyagokat megőrizve tették használhatóvá.

7. KÖVETEDŐ PÉLDÁK

Családi ház Sámsonházán

Az épület szép példákat sorakoztat fel az építészeti részleteképzés mai lehetőségeire.

Az épület minőségi, természetes anyagai illeszkednek a természeti környezethez, a gazdag részleteképzés pedig egyedivé teszi a házat. A fa oromdeszkázat díszei, a kerítés megmunkálása, a díszes zsalugáter, a kovácsoltvas elemek, az egyedi kerámia házszám mind olyan elemek, melyek a ház használójának egyéniségét és igényességét tükrözik.

7. KÖVETEDŐ PÉLDÁK

Pálik Vendégház, Sámsonháza

A Rákóczi úton álló vendégház egyike a Sámsonházán szálláslehetőséget kínáló épületeknek.

Az épület őrzi a hagyományos építészeti formát, a hosszúházas, tornácos kialakítást, nyeregtetős fedéssel.

Az épület szín- és anyaghasználata visszafogott; a nyers téglá, a fehér vakolt felületek és a mélyzöld fa elemek jól harmonizálnak egymással.

Az épület részletképzésének átgondoltsága mintaértékű. A téglapillér-fejezetek, a fa oromdís, a díszített oromdeszka, a nyílászárók téglapárkánya mind olyan elemek, melyek az egyszerű tömegű épületet egyedivé, szerethetővé teszik.

7. KÖVETEDŐ PÉLDÁK

Látogatói fogadóépület Hollókőn

A földszintes, lakóépület léptékű épület jól példázza, hogyan illeszthető a kortárs építészet a hagyományos népi épületeiről ismert településre.

Tömege tagolt, a hagyományos lakóépületek és toldott melléképületek megoldását idézi. Az épület egyszerű formálásával, arányaival, nemes anyaghasználatával elegáns, mai. Középületként sem emelkedik ki a környező lakóépületek világából. Megjelenését uralja az Ófalut jellemző fehér szín és a natúr fa színe. A sötét tető visszafogottságot sugall.

7. KÖVETEDŐ PÉLDÁK

Mezőgazdasági telephely, Kisharsány

Az kisharsányi szőlőhegy épületegyüttese jó példával szemlélteti a nagyobb léptékű gazdasági épületek kedvező telepítését. A hosszsan elnyúló, horizontális tömegek a tájba simulnak. A több egységből álló együttes a funkcióknak megfelelően tagolt, mégis egységes, keretbe foglalt.

Az épület színvilága és anyaghasználata is szépen igazodik a természetes környezetéhez, a homlokzaton terméskő burkolat és natúr fa szerkezetek jelennek meg.

Visszafogottság, tisztaság, egyszerűség, természetesség sugárzik az épületről, melyek jó hívószavak lehetnek bármilyen gazdasági célú épületegyüttes tervezésekor.

7. KÖVETEDŐ PÉLDÁK

Turistaház Krakkópusztán

A krakkópusztai Tóparti Vadász- és Turistaház követendő példája a természeti környezetbe, természeti értékekre épülő fejlesztésnek.

A szinte érintetlen természet közelségében alakítottak ki szállás, és vendéglátóhelyet, ahol nagyobb csoportok, akár 70 fő is pihenhet, szórakozhat egyszerűen. Rendezvények tartására, baráti közösségek időtöltésére, munkahelyi csapatépítésekre is alkalmas helyet biztosít.

Az épületek érzékenyen illeszkednek a tájba, természetes anyaghasználat, és egyszerű formák, kis tömegek jellemzik az épületegyüttest.

7. KÖVETEDŐ PÉLDÁK

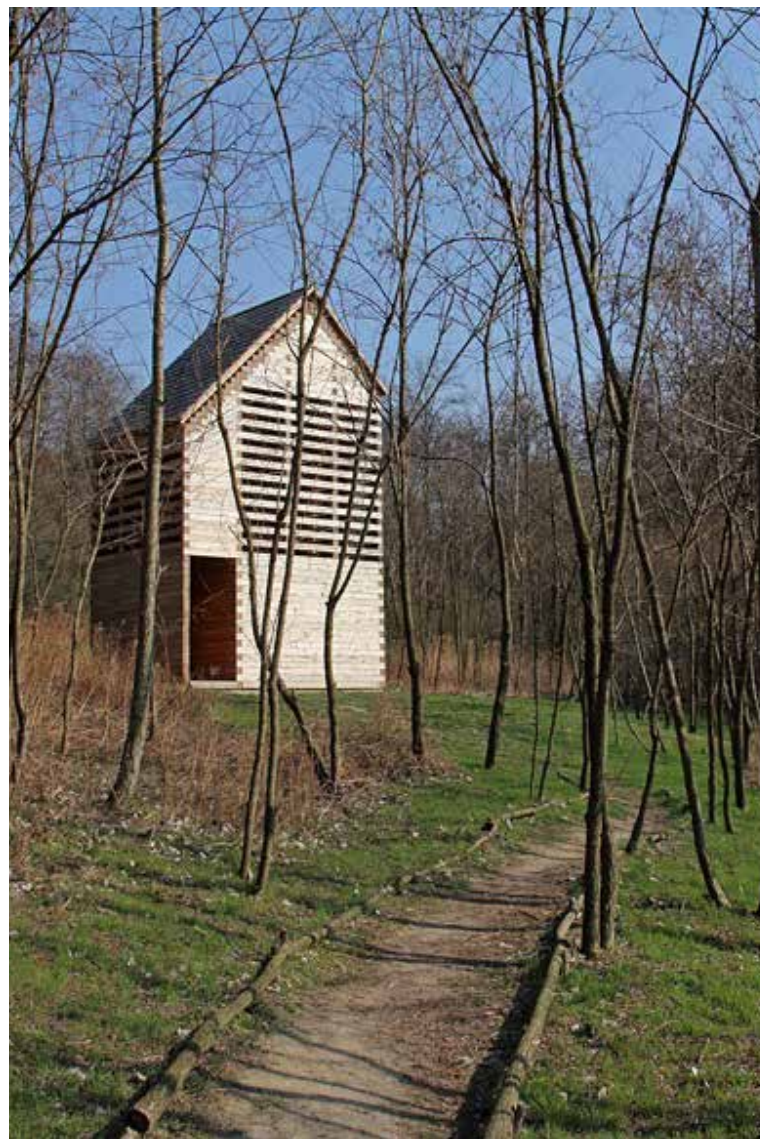
Kápolna a Cseider-völgyben

A pannonhalmi zárandokszálláshoz tartozó kis kápolna a szállásépületektől nem messze, a telek erdős részén helyezkedik el, fák között kanyargó keskeny ösvényen közelíthető meg.

Az egyszerű belső térben a fény-árnyék játék meghitt szakrális teret hoz létre, melybe jó megérkezni, és megpihenni.

A természetes anyaghasználat, az átgondolt, visszafogott tömegforma magas építészeti minőséget képvisel.

Az építmény jó példája annak, hogyan lehet körültekintően, a természethez alázattal viszonyulva elhelyezni egy emberi alkotást a tájban.

7. KÖVETEDŐ PÉLDÁK

Kereger-fürdő, Erdély

A Csíki havasok lábánál egy fürdőépítő kaláka keretében újjult meg a Kereger-feredő.

Az gyógyerejű ásványvízforrás értékes természeti kincs, Erdélyben sok helyen találkozhatunk vele.

A vízforrások megújulásával a vizet elérhetővé, használhatóvá tették. Az átgondolt tervezéssel kialakított medencék, padok finoman illeszkednek a természeti környezetbe, mind formaalakításukkal, mind természetes anyaghasználatukkal.

A területen kézzel festett tájékoztató táblákat is elhelyeztek, melyek segítik a látogatót az eligazodásban, és a gyógyvizek hatásának megismerésében.

8. KÉPJEGYZÉK

Sajátos építményfajták, műszaki berendezések

Az egyedi antennatorony nem csak tájékozási pont, de a település jelképévé is válhat.

Az épületgépészeti berendezések takartan vagy az az épület architektúrájának részeként elhelyezve nem zavaróak.

CÍMLAP

Völgyzugoly Műhely Kft.

TÉRKÉPEK

Völgyzugoly Műhely Kft.

RAJZOK, ÁBRÁK

Völgyzugoly Műhely Kft.

1. BEVEZETŐ

- 1 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 2 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 3 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 4 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 5 Völgyzugoly Műhely Kft.

2. SÁMSOHÁZA BEMUTATÁSA

- 6 II. katonai felmérés: <http://mapire.eu/hu/>
- 7 Google Earth
- 8 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 9 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 10 hagyományörző táncsoport:http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag_i_nemzetisegek/szlovakok/samsonhaza/samsonhaza_szlovak_nemzetisegi_multja_es_jelene/pages/images/002_samsonhazi_szlovaksag_clip_image002_0013.jpg
- 11 szlovák konyhamúzeum:https://scontent-vie1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-9/10999323_799253910156970_5173429992831453434_n.jpg?oh=5ef5ce3eb8a30f358af216621fff7124&oe=5AADE387
- 12 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 13 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 14 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 15 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 16 Völgyzugoly Műhely Kft.

- 17 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 18 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 19 Völgyzugoly Műhely Kft.

3. ÖRÖKSÉGÜNK

- 20 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 21 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 22 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 23 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 24 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 25 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 26 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 27 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 28 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 29 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 30 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 31 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 32 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 33 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 34 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 35 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 36 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 37 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 38 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 39 Völgyzugoly Műhely Kft.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEEK

- 40 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 41 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 42 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 43 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 44 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 45 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 46 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 47 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 48 Völgyzugoly Műhely Kft.

8. KÉPJEGYZÉK

- 49 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 50 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 51 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 52 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 53 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 54 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 55 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 56 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 57 Völgyzugoly Műhely Kft.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ- ÁLTALÁNOS ELVEK

- 58 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 59 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 60 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 61 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 62 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 63 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 64 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 65 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 66 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 67 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 68 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 69 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 70 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 71 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 72 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 73 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 74 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 75 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 76 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 77 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 78 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 79 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 80 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 81 Völgyzugoly Műhely Kft.
- 82 Völgyzugoly Műhely Kft.

A dokumentumban az ábrák számozását lásd a lap alján: „Index”. Az ábrák számozása balról jobbra, fentről lefelé történik.

8. KÉPJEGYZÉK

83 Völgyzugoly Műhely Kft.
84 Völgyzugoly Műhely Kft.
85 Völgyzugoly Műhely Kft.
86 Völgyzugoly Műhely Kft.
87 Völgyzugoly Műhely Kft.
88 Völgyzugoly Műhely Kft.
89 Völgyzugoly Műhely Kft.
90 Völgyzugoly Műhely Kft.
91 Völgyzugoly Műhely Kft.
92 Völgyzugoly Műhely Kft.
93 Völgyzugoly Műhely Kft.
94 Völgyzugoly Műhely Kft.
95 Völgyzugoly Műhely Kft.
96 Völgyzugoly Műhely Kft.
97 Völgyzugoly Műhely Kft.
98 Völgyzugoly Műhely Kft.

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK

99 Völgyzugoly Műhely Kft.
100 Völgyzugoly Műhely Kft.
101 Völgyzugoly Műhely Kft.
102 Völgyzugoly Műhely Kft.
103 Völgyzugoly Műhely Kft.
104 Völgyzugoly Műhely Kft.
105 Völgyzugoly Műhely Kft.
106 Völgyzugoly Műhely Kft.
107 Völgyzugoly Műhely Kft.
108 Völgyzugoly Műhely Kft.
109 Völgyzugoly Műhely Kft.
110 Völgyzugoly Műhely Kft.
111 Völgyzugoly Műhely Kft.
112 Völgyzugoly Műhely Kft.
113 Völgyzugoly Műhely Kft.
114 Völgyzugoly Műhely Kft.
115 Völgyzugoly Műhely Kft.
116 Völgyzugoly Műhely Kft.
117 Völgyzugoly Műhely Kft.

118 Völgyzugoly Műhely Kft.
119 Völgyzugoly Műhely Kft.
120 Völgyzugoly Műhely Kft.
121 Völgyzugoly Műhely Kft.
122 Völgyzugoly Műhely Kft.
123 Völgyzugoly Műhely Kft.
124 Völgyzugoly Műhely Kft.
125 Völgyzugoly Műhely Kft.
126 Völgyzugoly Műhely Kft.
127 Völgyzugoly Műhely Kft.
128 Völgyzugoly Műhely Kft.
129 Völgyzugoly Műhely Kft.
130 Völgyzugoly Műhely Kft.
131 Völgyzugoly Műhely Kft.
132 Völgyzugoly Műhely Kft.
133 Völgyzugoly Műhely Kft.
134 Völgyzugoly Műhely Kft.
135 Völgyzugoly Műhely Kft.
136 Völgyzugoly Műhely Kft.
137 Völgyzugoly Műhely Kft.
138 Völgyzugoly Műhely Kft.
139 Völgyzugoly Műhely Kft.
140 Völgyzugoly Műhely Kft.
141 Völgyzugoly Műhely Kft.
142 Völgyzugoly Műhely Kft.
143 Völgyzugoly Műhely Kft.
144 <http://static1.architect-forum.hu/files2012/n00/00/43/30/400-phpl-rfmun-kisharsany-19.jpg>
145 Völgyzugoly Műhely Kft.
146 Völgyzugoly Műhely Kft.
147 Völgyzugoly Műhely Kft.
148 Völgyzugoly Műhely Kft.
149 Völgyzugoly Műhely Kft.

7. KÖVETENDŐ PÉLDÁK

150 Völgyzugoly Műhely Kft.
151 Völgyzugoly Műhely Kft.
152 Völgyzugoly Műhely Kft.
153 Völgyzugoly Műhely Kft.
154 Völgyzugoly Műhely Kft.
155 Völgyzugoly Műhely Kft.
156 Völgyzugoly Műhely Kft.
157 Völgyzugoly Műhely Kft.
158 Völgyzugoly Műhely Kft.
159 Völgyzugoly Műhely Kft.
160 Völgyzugoly Műhely Kft.
161 Völgyzugoly Műhely Kft.
162 Völgyzugoly Műhely Kft.
163 Völgyzugoly Műhely Kft.
164 Völgyzugoly Műhely Kft.
165 Völgyzugoly Műhely Kft.
166 Völgyzugoly Műhely Kft.
167 Völgyzugoly Műhely Kft.
168 Völgyzugoly Műhely Kft.
169 <http://static1.architect-forum.hu/files2012/n00/00/43/30/800-phpi-1bx7q-kisharsany-28.jpg>
170 <http://static1.architect-forum.hu/files2012/n00/00/43/30/400-phpxyognp-kisharsany-12.jpg>
171 <http://static1.architect-forum.hu/files2012/n00/00/43/30/800-php5xwyz-kisharsany-23.jpg>

172 <http://static1.architect-forum.hu/files2012/n00/00/43/30/800-php-9guirh-kisharsany-17.jpg>
173 Völgyzugoly Műhely Kft.
174 Völgyzugoly Műhely Kft.
175 Völgyzugoly Műhely Kft.
176 <http://static1.architect-forum.hu/files2012/n00/02/09/50/800-yr-mk7s-zh-04-web.jpg>
177 <http://static1.architect-forum.hu/files2012/n00/02/09/50/433-61j24c-zh-09-web.jpg>
178 <http://static1.architect-forum.hu/files2012/n00/02/09/50/800-sp-nq9v-zh-07-web.jpg>
179 http://csikcsodai.eloerdely.ro/content-images/managed/wonder/l_ke-reger-furdo25.jpg
180 http://csikcsodai.eloerdely.ro/content-images/managed/wonder/l_ke-reger-furdo03.jpg
181 http://csikcsodai.eloerdely.ro/content-images/managed/wonder/l_ke-reger-furdo22.jpg
182 <http://www.lignum-europa.hu/page/antennatorn-yok-kilatok>
183 <http://www.fataj.hu/2010/08/251/torony.jpg>

8. KÉPJEGYZÉK

- 184 Völgyzugoly Műhely Kft.
185 <http://static1.architectforum.hu/files2012/cache/n25722-lead-torokvesz-7173.jpg>

9. IRODALOMJEGYZÉK

- Sámsonháza község honlapja (www.samsonhaza.hu)
Sámsonházai Evangélikus Egyházközség honlapja (www.samsonhaza.lutheran.hu)
Műemlékem (www.muemlekem.hu)
Múlt Kor (<http://mult-kor.hu/cikk.php?id=12657>)
Mária Út - Közép-Európa zarándokútja (http://mariaut.hu/tart-service-554/Maria_kert__Samsonhaza)
Magyar Elektronikus Könyvtár (<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-395.html>)
Csík Csodái (<http://csikcsodai.eloerdely.ro/egeszseg-es-eletmod/gyogy-viz-es-furdokultura/kereger-furdo>)
Építészfórum (<http://epiteszforum.hu/ket-attitud///www.shareyourdesign.com>)

MEGBÍZÓ

Sámsonháza Község Önkormányzata
Bajnok Gyöngyi polgármester
Kenyeres István főépítész
3074 Sámsonháza, Rákóczi út 47.
Tel.: 0620-824-5057

SZERZŐK

Völgyzugoly Műhely Kft.
2083 Solymár, Bimbó u. 20.
Tel.: 1-439-0490

Ferik Tünde – okl. építészmérnök,
településrendező vezető tervező

Mihály Renáta – okl. urbanista-építészmérnök

Füsi Zsófia – okl. építészmérnök

MUNKATÁRSAK

Grafikai szerkesztés: Székely István

© Minden jog fenntartva!

VZM 1387/17

Elfogadva Sámsonháza Község Önkormányzat Képviselő-testületének 108/2017.(XII.20.) sz. határozatával